

Nr 871**av fru Lewén-Eliasson och fröken Mattson
angående vuxenutbildningen.**

Vuxenutbildningen har under senare år fått allt större betydelse för samhället och för den enskilda människan. Omfattningen av denna utbildning ökar och berör i växande grad alla sektorer inom utbildningsväsendet, från kurser på grundskolenivå till universitetsutbildning.

Vid starten av den kommunala vuxenutbildningen kunde man påvisa en klar tendens att deltagarna rekryterades från grupper med relativt god grundutbildning och i motsvarande grad en dålig anslutning från dem som hade en svag utbildningsbakgrund. Hade man inte vidtagit några åtgärder skulle vuxenutbildningen kommit att förstärka skillnaderna i stället för att verka utjämnande olika befolkningsgrupper emellan.

Redan föregående års riksdag vidtog åtgärder i syfte att förebygga sådana konsekvenser.

Från LO och ABF hade man begärt stöd för en försöksverksamhet som genom flexibla studieformer och med olika slag av speciella studiesociala och studiestimulerande åtgärder skulle åvägabringa en allsidigare rekrytering till vuxenutbildningen. Riksdagen beslutade i anledning härav och i överensstämmelse med förslag i proposition nr 35 om ett ökat stöd till vuxenutbildning, som äger rum inom det fria och frivilliga bildningsarbetet och i löntagarorganisationernas regi.

En försöksverksamhet av det slag som LO och ABF begärt har också kommit till stånd på nio orter. På varje sådan ort skall en industri beröras av försöksverksamheten, och följaktligen riktar den sig endast till sådana personer som har förvärvsarbete.

Det finns emellertid en grupp — de hemarbetande kvinnorna — som man också har all anledning att uppmärksamma. Anslutningen till vuxenutbildning från deras sida har varit låg, särskilt om man ser till dem inom gruppen som har en bristfällig grundutbildning. För alla vuxna kvinnor gällde 1968 att av de 72 procent som endast har folkskola deltar 21 procent i vuxenutbildning, av de 23 procent som har realskola och motsvarande deltar 68 procent i vuxenutbildning och av de 5 procenten med studentexamen är 11 procent vuxenstuderande, alltså en långt ifrån tillfredsställande ordning.

De hemarbetande kvinnorna betraktas allmänt som en viktig arbetskraftsreserv, och därför är arbetsmarknadsutbildningen inriktad på denna grupp. Särskilt kan det sägas vara fallet vad gäller den s. k. bristyrkesutbildningen, som syftar till att snabbt öka tillgången på utbildad

personal inom vissa yrken, där bristen är akut. Av de 31 299 kvinnor som 1969 påbörjade arbetsmarknadsutbildning gick 47 procent till kurser i socialt arbete (inkl. sjukvård) och servicearbete. Av de 36 898 män som påbörjade arbetsmarknadsutbildning var det endast 13 procent som valde dessa kurser. Man kan inte lämna sådana fakta obeaktade i en tid då man strävar efter att motverka en ur könssynpunkt sned rekrytering till utbildning och yrken, vilken dessutom kan vidmakthålla nu gällande ojämna inkomstförhållanden.

Den av kompetensutredningen initierade försöksverksamheten med akademisk utbildning för dem som saknar traditionella meriter härför men är 25 år och har minst 5 års yrkesverksamhet visar också ett rekryteringsresultat som tyder på att kvinnorna vid val av ämne och studieriktning är dåligt oriciterade på arbetsmarknaden.

Det föreligger alltså behov av att dels hjälpa kvinnorna att komma i gång med en utbildning, dels ge en sådan rådgivning att denna utbildning ger dem de bästa möjliga förutsättningarna att hävda sig på arbetsmarknaden. Vad gäller de hemarbetande kvinnorna föreligger behov av en uppsökande verksamhet. Man har anledning att tro att annan information inte i tillräcklig grad når ut till denna grupp. Vid en sådan direkt kontakt kan det erbjudas tillfälle till resonemang inte bara om lämplig utbildning utan även om kommande yrkesarbete, barntillsyn och annat.

Enstaka försök till sådan uppsökande verksamhet har gjorts i regi av studicorganisationer och under medverkan av föreningsmedlemmar. Inom den kommunala vuxenutbildningen börjar man intressera sig för den uppsökande verksamheten, men om uppläggningsen av den är man osäker.

Det skulle vara av stort värde om man även vad gäller den uppsökande verksamheten inriktad på de hemarbetande kunde genomföra en metodiskt väl förberedd försöksverksamhet på några orter. Erfarenheterna kunde bearbetas och tjäna som vägledning på andra håll. Ett samarbete mellan studicorganisationerna och kommunen bör vara förutsättningen vid sådana försök.

Som här visats föreligger åtskilliga problem att lösa om man skall få en önskvärd rekrytering till vuxenutbildningen från olika kvinnogrupper och samtidigt en ur deras och samhällets synpunkt ändamålsenlig inriktning av utbildningen.

Undertecknade hemställer

att riksdagen med beaktande av vad ovan anförts i skrivelse till Kungl. Maj:t begär igångsättande av organiserade försök på några orter med uppsökande verksamhet inom vuxenutbildningen särskilt inriktad på de hemarbetande kvinnorna.

Stockholm den 27 januari 1971

ANNA LISA LEWÉN-ELIASSON (s) LISA MATTSON (s)